

Armando Vidal

ANY I

SETEMBRE 1928

N.º 9

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA

SVMARI

A cada nou matís, un nou encís, per Doret. — Els nostres compositors; Retrats:
Joaquim Vallespi, per Ernest Albert i Galter. — Programa de les
sardanes que s'executaran el present mes. — L'Empordà i
Rosselló, per Josep S. Pons. — Els viatjants
de l'esperit, per Velivole. — Aquell
«pecat» de la Sardana,
per Quiquet.
Noticiari.

FIGVERES

EN
EL
RAM
DE LA
ELEGANCIA
MASCULINA
DIR
PUIG-PARIS
ES
DIR-HO
TOT

RESERVAT
PER A LA
CASA.....

ANTIGA CASA

Fills de Josep Massot

Fundada l'any 1850

ÉS LA PREFERIDA DE LES
SENYORES ELEGANTS

PER LA SEVA ORIGINALITAT.
PEL SEU BON GUST.

PELS SEUS IMMILLORABLES GÈNERES.
PELS PREUS VERITABLEMENT REDUITS

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 25 i 26

FIGUERES

EMPORIVM

CAFÉ-BAR

D'EN NARCIS ROGET

.....

EMPLAÇAT EN EL MÉS BELL LLOC
DE LA RAMBLA DE FIGUERES

TELÉFON NÚM. 167

EN LA ESPLÈNDIDA TERRASSA
HI FRUIREU LES MILLORS HORES
DE PLACIDESA

BON CAFÉ — APERITIUS I LICORS
DE GRAN MARCA — REFRESCOS DE
TOTES CLASSES — «SANDWICHES»
OLIVES FARCIDES, ETC., ETC.

SERVEI ACURAT

LA DANSA MÉS BELLA...

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA DE FIGUERES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: «CASINO MENESTRAL»

A cada nou matís, un nou encís

ENCARA que durant anys i anys hom parlés i escrigués al·lusivament a la sardana, aquest tema que de moment sembla un camp limitat, reduït, esquifit, migrat i pobre, sempre trobaríem nous matisos per a donar relleu a la nostra estimada dansa, de bellesa incomparable.

Es per això, que l'alt poeta Joan Maragall qui ha donat una major i millor interpretació a l'ànima de la nostra generació, ho degué dir, que era la dansa més bella de la terra.

Be se n'han retret de motius i motius que l'han proclamada una dansa veritablement artística. No obstant, encara avui i sempre en trobaríem molts altres que acabarien de fer-ne una ratificació.

Veieu, doncs, si no és així. Una prova que volem remarcar per a afirmar-ho encara més i per a poguer aconseguir ço que nosaltres pretenem, és a dir: que la sardana sigui totalment compresa.

Digueu: quin dels balls que ara són tan de moda podria resistir a ésser dansat per persones d'un mateix sexe: dones amb dones o bé homes amb homes?

Cap; ni un, veritat?

I, quina cosa més ridícula els hi semblaria als més aficionats balladors de tota aquesta mena de balls que veiéssin per exemple un «charleston» un «black-bottom» o qualsevol altre d'aquests estrambòtics balls dansats per una parella d'homes o de

dones soles, que li farien perdre la seva gràcia, si es gràcia ço que tenen aquests balls.

Per contra, quina cosa més bella i encisadora una colla de fadrins que fent rodona van puntejant ardidament la sardana o un joiós estol de donzelles com un vol d'orenetes que amb suau aleteig fan rotllana o una assenyada rodona de vellets, amb el cap blanquinós, que molt bé recorden amb quina fe i delit la dansaven en la seva joventut.

Veu's aquí, doncs, la sardana: sempre i en tot moment un nou aspecte, un nou matís, un nou color, un nou encís: una nova bellesa.

Tot aquell qui tingui cor, que la dansi la noble sardana que bé prou que les hi trobarà totes aquestes gràcies, totes aquestes belleses que nosaltres hi copsem i que tant i tant ens encisen de la mateixa manera que ens encisarien les gràcies de l'estimada.

Volgueu-la comprendre la sardana, ardots i fermes sardanistes!

DORET.

Els nostres compositors

Retrats

Joaquim Vallespí

A cop d'ull a mi em semblava un home d'uns quaranta i cinc anys. Ben mirat, potser n'hi carregava un parell de massa, perquè jo no acostumo a ensopegar-ho fins que m'ho diuen del cert. Com què es bon home i pacient - pensava jo - no vindrà pas d'aquí. La complexitat d'En Vallespí és reduïda i la seva jeia suporta una calma apacible. No crec pas que avancés el pas, encara que un foc li anés al darrera. M'agradaria veure'l renyar una criatura per a mesurar la dosi de paternalisme i d'envellutament observador que hi deu posar... La clepsa ja la té força desemboscada i els cabells se li han

aclarit un bon xic sense que ell quasibé se n'hagi donat compte; els pocs que hi té son negres i con si fossin embastats amb puntes d'agulla. Una faç pàl·lida, pansida, aterrossada, color de les fulles de magraner quan cauen; quatre recs profunds i ben cultivats que li esquerden la cara i que deixen veure tota la verterbració estintolada del cap. Místic i franciscà, penso que s'ha vestit ara fa un moment de paisà per a tocar quatre peces a la jovenalla. Després En Vallespí, discret i home de bé, espantadís, apocat i complimentador, quan ha fet la feina i complert l'obligació, ja no té esma per a promoure embolics i xerrar

pels colzes, ni aixeca massa la veu perquè el senyor que pren cafè al costat no agafi mal de cap... A n'ell li agrada més escoltar i sempre en deu treure alguna cosa. Us dirà que sí, o que no, per donar-vos la raó, amb una punta de recança, com si encara n'hagués fet un gra massa, i les nines dels seus ulls, tan plàcides i migranyoses, us interroguen d'aquesta manera: «Potser això no hauria d'haver-ho dit, veritat?» I hi despenja un riure petit, silenciós i inicial, que si ell comprengué que és inoportú o prematur, el podria estroncar instantàniament per medi de l'aixeta automàtica dels llavis. — Però, no; l'he deixat riure....

Hi ha gent que es donen molt de to, treuen un gènit de caporal de burots i quan parlen es posen la mà a l'orella per engabiar la paraula i perquè no els hi rodi el cap amb els redoblants acústics de la gran buidor i misèria de llur verbagàlia. Es una autoponderació de la pròpia obra a base de cinisme i desvergonyiment. Llàstima que fora de la família, ningú és prou savi per a reconèixer-los-hi aquests mèrits. — Abunden con el gram, i se'n troben a cents i a milers com els comptes dels rajolers. — Si un home hi ha però, dintre l'activitat musical, que sigui el revers d'aquesta llodrigada, que constitueix ell mateix l'anul·lació, la negació, el desmèrit del seu propi mèrit — injustament, és clar! — que tingui un sentit clàssic de modèstia, que us digui quan l'empaiten per entrevistar-lo: «Jo no he fet res de nou; no té cap mena d'importància; no val la pena de parlar-ne; deixem-ho per un altre dia...», que us pagaria cafè i cigar mentre es pogués escapar d'aquesta, si un home hi ha, repeteixo, aquest, és En Vallespí. I aquests, lector, són clars com les festes anyals.

He necessitat donar-li quatre cops a l'espatlla, per a asserenar-lo, per a atemperar-lo, per a refer la conversa. Embestiu a En Vallespí, si us plau, per parlar-hi, i ell, amagadís i companyó, retret i cohibit, deixa anar una frase, després de pensar-s'hi un xic en deixa anar una altra, — un poc inconexes i reposades — recalcant les paraules, repetint les idees, com un besc agafadís, — sobretot que no li estrafeu la idea, o no li feu dir res que pugui comprometre o amoïnar a la gent de l'ofici — amb una punta de tremolor i d'un home que porta pressa perquè encara ha d'afinar l'instrument, compreneu?

Jo voldria, trobar una anècdota, empescar-me una semblança, per a posar-vos el temperament

d'En Vallespí de cos present. No sé! Ara en aquest sant moment no m'he s'acut! D'ell s'en pot explicar, ... — què us diré jo ara! — Parlarà amb un senyor que tingui una berruga al cap del nas, no gens escaient per cert, i En Vallespí, cortés, afable, servicial i amatent, no li donarà mai ni a n'aquell nas, ni a n'aquella berruga, cap interpretació maliciosa.

Es ademés un home agraït, i en les calaixeres del pap, sempre hi guarda un record respectuós, profund i estimador. Es un bon fesomista, com hi ha món! Si heu enllaçat en una amistat sincera, ell us vindrà a trobar al mig de l'envelat, encaixareu les mans, preguntarà com seguïu de salut i us encarregarà expressions per la família.

Fa vint-i-cinc anys que toca, i ha tingut a bon lleure, tot posant-hi el cor i esquinçant las calces de tant corre pobles i llogarrets, de conèixer els acudits, observar la gent, sentir emocions, saltar-li la pruija d'una inspiració retinguda i modelada, copsar les cares enjoiades, falagueres i cofades — un vermell cridaner de cireres — en unes completes de poesia rural i veus agràries, emmirallar-se amb els estels de sarau de nit — els estels més purs i provocatius de l'any —, ficar-se a l'infern del gec un troç del verd d'eura, una pàgina escabotada del fradri-natge tavalot i ganassa dels hereus escampa.... tot un mitratge prosàic de viandes abundants amb uns retocs de poesia camperola al brandar les campanes del poble que senyalen la festa.

En aquestes fineses En Vallespí hi ha trobat un dolç encant de continuïtat i de persistència. Aquest mòdul de continuïtat tothom el practica a mida de llur vocació. Jo coneixia un metge sabatasses, — Déu l'hagi pedonat! — que guaria tots els mals receptant aigua de malves i caldo de cebes. En Vallespí no s'ha pas cansat mai de tocar, no ha rebotit l'instrument per terra, no ha tingut avorriments als papers de música; l'home s'ha amistançat amb el pantàgrama, ha recollit cantúries, ha gustat amb fal·lera les melodies idíl·liques, — oh, si pogués traduir-les en poemes simfònics! — i ha creat, ingènues, infantades, unes sardanes que tenen el do de dir les coses clares i amorosides, tan recatadament i substancialment puleres i feinadores, tan apartades de la cridòria sensacional i del lluïment objectivament espectacular, que no poden menys de veure — hi traslluïda i llegidora tota la idealitat i la dèria d'En Vallespí que retorna a les alegries lluminoses del seu viure a solius, un viure de cara a la plana i a tret de bala del mar; unes

sardanes tan bellament tímides, tan austerament sentimentals que em recorden l'encís de la gentada que omple la plaça com un ou quan van a començar les balles, i jo amb un esperit de inducció i d'anàlisi veig la llunyania i les multituds com un abim d'inquieta incertitud i em dóna una cuïssor inexacta de felicitat esperançada. Es aleshores, oïnt unes sardanes d'En Vallespí, que m'agradaria ajupir-me baldat per la febre d'un horitzó dilatat, tenir una petita rampa i fluïxesa de cames com en els dies de convalescència; després, per matar l'estona, esqueixaria una branca de llorer per anar a beneïr, colliria ginesta i aufàbrega i un manyoc d'herbes remeieres, i - qui sap! - no ho diem tant alt, - si el meu magí em demanaria que em posés un brí de farigola a la boca. Breu. Les sardanes d'En Vallespí, són uns feixos senzills i bonics, garbes rosses i granades, que us fan recordar, que us fan viure recordant...

Als vint anys va compondre les primeres sardanes. Ben comptades, potser n'hi trobaríem una seixantena. Li recordo - Déu em dongui bona memòria - ara que em ve a tomb: «Cançó novella», «Enfilall de rialles», «La font del Rodó», «Plenitud», «Joiosa», «Primavera», «Les gojes del Montgrí», «Bolves de neu», «Evelina», «Riallera»,... N'hi ha d'aquestes, com «Bolves de neu» i «Evelina» que són molt populars, s'aprenen en un tres i no res i els marrecs ja les poden xiular jugant a bèl·lit; són unes relliscades breus, unes petites concessions perquè la gent s'engresqui un xic i balli amb una cara de pasqües, amb una cua de badoqueria i unes potes de perdiu. Si teniu però, un paladar educat, i us agraden els bons bocins, i escolteu la dansa amb una devota fervorositat feligresa, trobareu que «Plenitud», «Cançó novella», «Primavera»... ja són figures d'un altre paner i que si poguéssim triar i manar demanariem a En Vallespí que fés tots els mobles de la mateixa fusta, amb la garantia que tindria més feina acollint que fent caure.

No són pas sardanes, les d'En Vallespí, que pequin de convencionals i incorrectes, i que deformin l'essència regalimosa de la terra, com un renec d'oriol; no, res d'això. Com i de quina manera s'ha garbellat l'inspiració d'En Vallespí? Són uns bells temes, que es deixen comprendre, manyacs i domèstics com un anyell. Sadollades de bucolisme terral - no aquell bucolisme que ens fa beure a galet -; un bucolisme on hi endevineu el rabadà que es treu de la samarra una llesca de pa; un cant àgil de flabiol a recés

d'una bardissa; freixes, pins, verns i oms; un rieral eixut; uns erms on s'hi ajoquen les alobes, i un aire mig carregat mig plumbi, mitja figa mig raïm, indefinit, amb una grisor vermellenca com una taca esborrada de tintura de iode, i un gust de terres grasses i fèbies combinades amb la savoritat àspere i àcida que experimenteu al queixalar un codony que encara no és ben madur...

En Vallespí, que sap instrumentar molt bé; que executa sense que hi hagi res a dir, i que fa rutil·lar el trombó i violí amb una traça ben enginyosa, creu que la sardana ha d'eixir d'un tema senzill, naturalíssim, pairal, escorredís, coses que passen cada dia i que no tenen ni una engruna de bestiesa ni de misteri de folletí, ni que hi hagi art de bruixeria ni cosa que s'hi assembla. Li agrada, això sí, que sigui ben harmonitzada, i que els grans tècnics de la música catalana fomentin la sardana, que siguin uns frares que hi prenguin candela, que l'enalteixin i l'enriqueixin amb una intensa col·laboració, que la discuteixin, la poleixin i l'empenyin cap a l'evolució, cap a la bel·ligerància activa d'un fet reconegut, d'un esdeveniment musical, d'un fast que no n'hi hagi per qui en vulgui, acceptat com a síntesi i llaminadura de la nostra meravella artística, de la nostra vena fecunda i massissa que pren expressió en aquest raig de llum d'energia esperitual.

Mentrestant, fingent ull clínic, - pensa molt bé En Vallespí - s'ha de posar en consideració la música popular, escatint-la, cercant la deü i la nissaga i la factura de procedència del cant posant-hi - tan poc que costal - unes gotes de rejuveniment i d'invenció; un rejuveniment d'espontània sinceritat, una invenció d'una olímpica i rodoladissa varietat... perquè si totes les sardanes les talléssim amb un mateix patró, n'hi hauria per pensar que som una colla de ganduls i de bocamolls rutinaris, sense originalitat i sense una partícula de pena ni glòria. Aquesta teoria d'unificar i fòssil·litzar la sardana és tan ximple com aquella d'anar a cercar la inspiració al país de Xauxa sense haver-n'hi cap necessitat, i sense cap ni centener fer un cant que tingui uns pendissos perfilats de canari i un reïnar de gallina amb pepida. Tot plegat ens portaria al pessimisme i faríem la fi d'En Becaina,

En bon hora reconeixem la bona fe d'En Vallespí; reconeixem la voluntat i la passió del seu cor; sentim per ell una afectuosa simpatia personal; estimem i judiquem la vàlua musical de

la seva obra. Sabem per endavant que aquestes paraules elogioses i mesurades no són pas cap adulació, i que ell no se n'ha de fer cap casa, ni es gastarà cap calé per cremar encens, ni els ulls li han de fer pampellugues.

Serà el Vallespí de sempre correcte, disciplinat, inadvertit amb les mans netes sense llum ni esquelles, el Vallespí que treballa, que compona, que assaja, enamorat de Torroella de Montgrí - la gran vila de les pedres velles, que ja s'aguanten gallofes de tanta història enxavagonada, i un viure monòton i noble amb una rialla de sonoritat metàl·lica - el Vallespí que porta damunt d'ell, tota la història dels «Montgrins», una de les orquestres actuals més simpàtiques, més fortes i mengívoles i engrescadores de l'Empordà del Mig.

Quan la fosca s'ha fet ben densa, i jo pensava això, he parat l'orella perquè oïa un só llunyà i confós de «Joiosa», que amenitzava el silenci. He

donat corda al rellotge i m'he descordat lentament les sabates. He quedat làs, immòbil, retut, endormiscat... No he oït res més. Potser allò no era altra cosa que un producte de la meva suggeriment oriental.

ERNEST ALBERT i GALTER

Per el número vinent:

Retrat:

Pere Rigau "El Barretó"

Intermezzo àgil, encomanadís, irònicament explosiu. Les primícies romàntiques de la sardana; època de gestació i de derrotisme.

per ERNEST ALBERT i GALTER

MES DE SETEMBRE

PROGRAMA

Dimecres dia 12 :: A les 10 de la nit

A LA RAMBLA

L'APLEC DE SANT FARRIOL	N. CARBONELL
VOL D'ÁLIGA	J. VALLESPÍ
CAMÍ DE MONT CORP	J. TAPIAS
MAR DE XALOCH	V. BOU
L'AMETLLER.	BOTEY
LA FESTA MAJOR	MORERA

Cobla ELS ROSSINYOLS de Castelló d'Empúries

AUDICIÓ XXVI

Divendres 28 : Nit a les 10 : A l'esplanada de davant el Teatre "El Jardín"

MARIA-ROSA	SERRA (fill)
UNA MIRADA.	PEP VENTURA
L'APLEC DEL VINYET	CATALÁ
JOLIU DESPERTAR	BATALLER
LLUNY.	CASALS
SALUTACIO	TARRIDES

Cobla ANTIGA PEP

AUDICIÓ XXVII

Empordà ; Rosselló

MÚSICA DEL MESTRE MORBRA

Al Rosselló també, morena,
el manglaner sol espellir.
Sobre el teu front lliga la trena.
Ai! vina amb mi!

Et cridaré dels cims d'Albera
molls de l'aiguatge del matí.
Ja ho saps, l'amor no té frontera.
Ai! vina amb mi!

Una sardana, al port de Roses
feia corona. Ai! quin cel clar!
I tremolaven com les roses
barques pintades de la mar.

Un ball tan dolç l'amor el mena
com els estels la nit serena.

Morena:
arreu vina'ns mostrà
el ball de l'Empordà;
dóna'm la mà.

Vina su'l borriquet. Vina en tartana,
al temps de la maduïra, al temps del vi;
vina, que tot és festa en nostra plana:
vina a flairar a muntanya el romaní.

Corda clavillà amunt ta espardenya,
i cinta enriolada als faldillots.
Anem, deixa l'espill que prou t'ensenya
ta galta rossa d'oli amb els dos clots.

Mentres estava assegut en l'alta penya
ja han menada la llebra els meus gossots.
I quin serà ton nom, presumideta?
tan bon punt la vaig veure, jo li en dic.
A l'Empordà tothom em diu Gracieta.
Al Rosselló tothom em diu Galdric.
Quin nom més bonic!

Tothom que la veu, d'ella s'enamora.
La prima se'n riu, plora la tenora,
canta el flabiol;

fa pluja i fa sol
i tothom la vol.
Sembla un poal florit
i gira amb delit.

Té'l peu més menut
que flor de cucut,
la talla rodona,
tothom se n'adona.

Veniu, veniu, veniu mirar
si sap, si sap sardanejar!

La placeta riu i és tarda de festa,
tarda de ginesta en el Puig-neulós.
La vella al pedrís acota la testa,
i esclata al balcó la gerra de flors.

I si et plau, la dolça Albera,
amb en Galdric te'n pots venir.
Ja que l'amor no té frontera,
ai! vina amb mi!

JOSEP S. PONS

Els viatjants de l'esperit

PER a els qui coneixem la valor artística de les missions del *Cançoner Popular de Catalunya*, no ens cap al magí que arreu on vagin aquells viatjants de l'esperit, no trobin tots els braços oberts i totes les portes franques. Certament que són una ínfima minoria els que així no reben als viatjants de l'esperit de la terra nostrada i aquests, encara són deguts a desconèixer la importància musical i folklorística que l'obra representa.

Aquest istiu, com ja ho havien fet l'any passat, l'Empordà ha rebut la visita del mestre Joan Tomàs acompanyat d'En Josep Amades; ambdós músics, durant més d'una mesada, han recorregut la zona muntanyenca de la nostra contrada recullint dels llavis dels pagesos vells i joves, aquelles cançons que, creades per l'esperit popular enllà dels segles, s'han perpetuat a través de les generacions arribant fresques i rioleres fins a nosaltres, oloroses encara dels boscos i serralades, vibrants de vida esperançadora.

—Però què és l'obra del *Cançoner*? es preguntaran encara alguns.

Mercès a la munificència d'En Rafael Patxot i Jubert des de l'any 1921, d'una manera metòdica es venen recullint i arxivant les cançons populars que enclouen la saba meravellosa de l'ànima del nostre poble, mitjançant concursos i missions.

Aquestes missions tenen per cura recullir dels llavis mateixos del poble, la lletra i la melodia de les cançons populars amb les seves variants en música i poesia. Del zel i abnegació dels missioners en són bona prova les quaranta mil i pico de cançons recullides. De l'Empordà solament, l'any passat els mestres Tomàs i Millet se n'emportaren cinc centes cançons, i

aquest any els altres mestres esmentats se n'han emportat cinc centes trenta dues, havent recorregut la regió pirenenca des de Llers a Cadaquès.

Quan s'hagi arreplegat tot el tresor espiritual que roman extés per la nostra terra, vindrà la tasca pacient i llarga de la classificació i publicació degudes.

Mentrestant, s'ha publicat ja el primer volum de *Materials, observacions i estudis* en el qual els missioners donen compte de llurs tasques i observacions.

Per a tot això ha calgut no solament el mecenatge d'un esperit selecte, sinó també l'abnegació i esforç d'uns homes que, a despit de l'obtusitat i de l'incomprensió, fan revivre en els llavis dels nostres vells, aquelles cançons que breçaren llurs primers sons i els encoratjaren en les seves tasques, posant un perfum de poesia a la monotonia de les tasques quotidianes.

Es necessari que tothom conegui la devoció que cal per a trescar per pobles i masies, cercant la bona voluntat d'una minyona o d'un pagès, que vulgui cantar i repetir seguidament aquelles cançons que d'esma, com si fossin el respir de la seva ànima, ha anat cantant anys i més anys, fins a arribar al moment insospitat que puguin interessar a algú. L'amable sorpresa que es dibuixa en la faç del pagès cantaire, paga, però, tots els esforços i tots els passos.

Uns d'aquests viatjants de l'esperit han passat per el nostre Empordà emportant-se'n els blocs curulls de notes i de lletra.

Encara que amb retras, desitjem que la seva estada els hi hagi estat plaenta i hagin pogut enriquir el seu ja fabulós tresor amb la mel esperitual, exquisida i fragant de la nostra terra.

VELIVOLE.

Aquell «pecat» de la Sardana

DE la Sardana se'n podran fer moltes objeccions laterals: volem dir que, mentalment, es podrà dissociar algun dels varis elements que l'integren per a dir-ne el que faci el cas. Es podrà trobar, per exemple, que els compositors d'ara en saben més o en saben menys que els d'abans (en general els d'ara en saben molt més, no hi ha pas dubte), i encara entre els compositors d'una mateixa època es podrà trobar que uns tenen més estil – més personalitat musical i tècnica – que no altres. O es podrà trobar que tal cobla està més ben cojuntada i que expressiona més finament els detalls i els matissos que no tal altra cobla que, encara que no desafini, deixa endevinar un fusionament poc treballat; i encara es podrà senyalar el bon o mal gust d'una o altra cobla segons el carès que presenti el llur repertori. I, en fi, es podrà trobar, en els balladors en general o en certs balladors en particular, unes maneres de ballar abonables o censurables, o (i això ja es qüestió gairebé únicament jurisdiccional de la senyora Raguer, que té la llibreta i l'estilogràfica més competents de casa nostra) un bon o mal coneixement de la matemàtica sardanística. Es podrà trobar tot això i més, ja que, en quan a elements integrants, la Sardana en posseeix tota la gama, tota la lira: una lira que, de tantes cordes com té, ja és un arpa. Al so d'aquesta arpa el nostre poble dansa, com nou rei David, davant de l'Arca. L'Arca, de vegades és un sentiment, pregon o superficial, de

pairaleria; de vegades és una rememoració exultant; de vegades és un plat d'arròs amb oca i llagosta; de vegades no és res. – I bé, baixem del núvol de la metàfora.

Ja som a baix. – Venfem a dir, doncs, que, de l'arpa en conjunt, de l'obra sardanística integralment considerada, no pot pas dir-se'n res de mal. Si algú ho fa, emportat per una exagerada pruija iconoclasta, és que oblida que tot poble – no en tant que *públic*, – necessita un joc peculiar quan es troba en disposició d'expansionar el seu dinamisme optimista, i el nostre poble ha trobat la sardana: un joc de dansa que, no sols li és socialment peculiar, sinó que també és artístic i és bell. I anem a veure: a cavall de quina raó i amb la porra de quin dogma es podria entrar a sabotejar-lo? Serà probablement per aquell prejudici antifolklorista que, des d'En Marinetti a l'últim *líctor* del feix d'avantguarda, esgrimeixen els apologistes del viure maquinal, estandarditzat i esterilitzat de tota forma, color i sabor. Però, és que la mica d'element folklòric que la Sardana pugui contenir – i mireu que potser es la dansa que en conté menys – li hauria d'ésser forçosament una lletgesa mortal? ¿Es que, per ventura, no contenen gens de folklore – contindran el seu, però en contindran – els balls de reunió salonesca o cabaretesca, els d'escenari o plataforma d'exhibicions i, assenyalamment, els frenètics i absurds – i per això antiestètics, és a dir, lletjos – balls de negres salvatges, als quals balls hi

ha qui vol atorgar el segell representatiu de la nostra carquinyolesca època? Aqueixos balls arriben a la nostra «curiositat» de mediterrànics, de gent feta a les coses clares i enraonades, no més que com a producte d'una moda que, com que és moda, haurà de desaparèixer així que es presenti la modalitat que l'hagi de substituir. La Sardana, altrament, com que no depèn d'un factor temporal de frivolitat, tota vegada que és una floració temperamental d'una societat humana fixa en el tros de terra que l'aguanta i que li presta fesomia moral, és actual avui com fou actual ahir i com, probablement i en els seus trets essencials, serà actual demà. El ciment armat, l'estandardització, les sonoritats trepidants, les velocitats vertiginoses i tota la ferramenta futurista, podran transformar les condicions materials i exteriors del nostre viure, però no podran transformar les nostres substantivitats naturals ni els objectius immaterials per els quals s'exhala espontàniament el nostre geni interior i insubornable; no podran canviar el pòsit emocional de les nostres ànimes i aquestes, com a obra de natura que són, ara i sempre i com abans s'hauran de produir emocionalment de la mateixa

manera natural – diguem-ne folklòrica – que va produir-se o que va expandir-se l'ànima o el geni interior del primer home que, en el temps i en l'espai, va modular la primera cançó i va accionar rítmica i plàsticament la primera salutació a la bellesa de la llum i al miracle de la vida.

Doncs, com que el dur adherits uns perceptibles o imperceptibles elements folklòrics no és pas un pecat d'aquells que fan esgarrifar; i com que, d'altra banda, amb filigranes cerebrals i amb subtiletes teòriques no podríem pas evitar que de folklore n'hi hagi en el fons del fons de totes les coses creades, perquè basta que sien creades per a que d'un cantó o d'un altre deixin entreveure el folklore o sia un rastre de l'empremta que les hi deixà el seu creador; i tornant ara a referir-nos concretament a la matèria coreogràfica o art popular de la ballaruga, ens plau haver de concloure que, folklore per folklore, ens quedarem sempre amb la Sardana perquè no solament és la dansa de casa nostra, sinó perquè també – ja ho hem dit – és bella: és bella perquè és lògica i viva i serena.

QUIQUET.

**AQUEST PORTANTVEU ES FACILITA AL PREU DE 25 CÈNTIMS
PELS NO SOCIS, A LA "LLIBRERIA BATLLOSERÀ", ENGINYERS, 3**

NOTICIARI

EN l'Assemblea General celebrada el dia 28 del mes passat, fòren elegits per unanimitat, per a formar part del nou C. D. els socis:

Marcel Dalmau . . .	President
Josep Viusá . . .	Secretari
Jacint Bosch . . .	Vis-Secretari
Armand Vidal . . .	Tresorer
Carles Varela . . .	Arxiver
Emili Teixidor . . .	Vocal I
Tomàs Puntí . . .	Vocal II
Eusebi Puig . . .	Vocal III

Han deixat els seus respectius càrrecs En Francesc Basil i N'Antoni Jofre, que desempenyaven els de Arxiver i Vocal II respectivament.

ENS plau comunicar als Srs. socis que pel dia 18 del corrent setembre, a les deu de la nit, a Barcelona, al carrer de la Diputació aprop del bar (la) Malvasia s'ha organitzat una audició de sardanes a homenatge del nostre amic i conciu-tadà, el mestre compositor Enric Sans.

L'audició anirà a càrrec de la cobla La Principal Barcelonina essent tot el programa de sardanes composades per ell mateix, una d'elles d'estrena.

Celebrem la bella pensada dels ideològics organitzadors, felicitant-los, bo i dient-los-hi que procurarem seguir-los ben prompte se'ns presenti l'ocasió apropiada.

AMB molta recança ens veiem precisats a anunciar que s'ha cregut necessari desistir per enguany la celebració del «Primer Aplec Sardanista de l'Alt Empordà», per no permetre-ho la situació econòmica del Foment.

HEM d'assabentar als senyors socis que el moviment de caixa corresponent al prop-passat mes d'agost fou de la següent forma:

Ingressos	Ptes. 357'10
Despeses	• 329'30
	<hr/>
	Ptes. 27'80

ròssec pel vinent mes.

FEM memòria a tots els socis que és una obligació moral ajudar a la nostra entitat, aportant-nos com nous socis a tots els seus amics i coneguts. Es faciliten propostes a la nostra Secretaria.

Solament som 370 socis. Ajudeu-nos!

RECOMANEM a tots els socis, que portin el rebut del mes corrent o el de l'anterior quan es celebrin ballades al nostre estatge o en altres que no sigui el nostre i que s'hi faci alguna festa, puix que així és fàcil d'evitar incidents que sempre enutjen.

Ens plau assabentar que el dijous, dia 4 del vinent Octubre, es reprendran les classes d'ensenyament gratuït de sardanes a piano.

L'horari serà: De 7 a 8 del vespre, ensenyament per a noies, i de 9 i mitja a 10 i mitja ensenyament per a nois. Tots els dijous no festius i al nostre estatge.

Preguem, novament, als socis que tinguin voluntat per a dedicar unes estones a tan lloable tasca, que s'hi ofereixin. Es un prec que el C. D. veurà amb molt gust sigui ben atès.

EL dia 1 del corrent ens enteràrem de la trista nova de la mort del pare del nostre estimat i bon amic, soci del «Foment», En Josep Gironell. A la seva desconsolada família i particularment al nostre volgut amic Gironell, transmetem el nostre més sincer condol.

Les moltes simpaties de què gaudia el difunt, quedàren ben palesades el dia de l'enterrament, al qual assistí una gran gentada. E. P. D.

AL seu degut temps, rebérem els programes sardanístics de les festes majors de Sans i de Manresa, respectivament.

Grans mercès al «Foment de la Sardana de Sans» i al «Foment de la Sardana de Manresa», que en són els remitents, a la vegada que els felicitem per el lluïment que donàren a les esmentades festes.

TAMBÉ ha arribat a les nostres mans, un programa de la festa major del veí poble de Vilafant que celebrarà els dies 15, 16 i 17 del mes que som, en el qual hi consten, molt simpàticament, uns selectes programes de sardanes.

Ens cal felicitar a la comissió organitzadora, amb el desig, però, de que l'any vinent n'hi hagin moltes més.

LA nostra entitat reb mensualment les revistes, portantveus i butlletins següents:

La Sardana. Portantveu del Foment de la Sardana, de Barcelona.

Puntejant. Portantveu del Foment Sardanístic Andreuenc.

Aires Calellencs. De Calella.

Orfeó Atlàntida. Barcelona.

La Sardana. Sant Pol de Mar.

Sardanístiques. De la Joventut Sardanística de Calella.

L'Avi Pep. Butlletí de la Joventut Sardanista Pep Ventura.

Butlletí de l'Orfeó de Sans.

Fulla Sardanística. Portantveu dels Amics de la Sardana, de Sant Feliu de Guíxols.

Ideals. Portantveu del Foment de la Sardana, d'Hostafrancs.

Butlletí de l'Orfeó Barcelonès.

Butlletí del Grup Excursionista «Joventut Catalana». Barcelona.

Tots estan a disposició dels socis que desitgin llegir-los.

GENTILMENT hem rebut una amable lletra del «Foment de la Sardana, de Ripoll» en la qual ens comuniquen que en la ballada Pro-monument Pep Ventura, que celebràren durant les passades festes de Santa Maria de Ripoll, restà un benefici líquid de **pessetes 45'90**, quantitat rebuda per gir postal i destinada a engrossir els cabals Pro-monument.

A l'ensem han aprofitat aquesta avinentesa per a oferir-se al C. D. de la nostra entitat, - diuen - per tot quant signifiqui o altrament s'adigui a les finalitats de nostres germanes entitats. Moltes gràcies.

El nostre agraïment més sincer pels entusiastes amics ripollencs, bo i oferint-nos a la recíproca.

Aquest portantveu ha passat per la prèvia censura

Arts Gràfiques TRAYTER, Cervantes, 13, Figueres.

GORRES

LES DE MÉS NOVETAT
LES MILLORS
LES MÉS ECONÓMIQUES

AL PREU MAXIM DE

5 PESSETES

VARIETAT - ELEGANCIA - CALITAT
i ECONOMIA en

CAMISES-CORBATES

i CAPELLS

DE TOTS PREUS I QUALITATS

PARAROLS

MONTURIOL, 9 FIGUERES

LLIBRERIA CANET

DIARIS

REVISTES

LLIBRES

AIMANTS DE LA
NOSTRA DANSA:

COMPREU

«COM ES BALLA
LA SARDANA,

DE N'AURELI CAMPMANY

PANTEONS

LÁPIDES

Marbristeria Artística

D'EN

JOAN PINEDA

RUTLLA, 11

FIGUERES

LO MÉS SELECTE EN

Novetats per a Senyora

HO EXHIBEIXEN
CONSTANTMENT ELS

NOUS MAGATZEMS MASSOT

CASA PREDILECTA DE LES
SENYORES DE BON GUST

MONTURIOL, 16 : CAAMAÑO, 15

PREU FIXE

Figuerencs!

Empordanesos!

Els que encara no us vestiu a la
SASTRERIA EXCLUSIVA PER A LA MIDA de

MARIAN FONTDECABA

no deixeu passar una altra temporada i aneu-hi tot
seguit a que us prenguin la mida amb la
seguretat que en quedareu clients.

CARRER JOAN MARAGALL, 3 i 5, PRIMER PIS
FIGUERES

MVEBLE/ -
- VILANOVA

FÀBRICA

DE

MOBLES

VILANOVA

CONSTRUCCIÓ ESPECIAL DELS TALLERS DE LA CASA

(GIRONA)

FIGUERES